

השונה והמשונה, היחיד והמיוחד...

בספרו "האורגנון של אמנות הרפואה" מפרט דר' סמואל האנמן את עקרונות הריפוי. עקרונות אלו, הפשוטים לכאורה לתפיסה - ומסובכים להבנה מלאה, תכליתם להנחות את העוסק במלאכת הריפוי להשיב את החולה לבריאות בדרך מהירה, עדינה וקבועה.

העקרונות רשומים סעיף אחר סעיף, שזורים אלו באלו כמו במחרוזת ספיראלית, ומאפשרים לקורא להבין בתבונה ובהגיון מה יש לרפא במחלות, באיזו דרך, מה המכשולים להחלמה ואיך לסלקם. מי שיבין את העקרונות הללו וישם אותם, יהיה לעוסק אמיתי באמנות הריפוי.

האנמן מתאר בספרו עקרונות רבים, בינם:

- חוק הדומים - עיקרון הידוע בשם "דומה מרפא דומה" (מלטינית: Similia Similibus Curentur) ואיך ניתן לרתום אותו ככוח מבריא.
- חשיבות הדינאמיות בדרך להבראה.
- ההתבוננות באדם כיחידה ויטאלית שלמה.
- העיקרון שישנו כוח השומר על החיים.
- העקרונות הייחודיים להכנת הרמדיס בהן עיקרון הרמדי היחידה, עקרון המנה הבודדת והמזערית,
- עקרון טוטאליות הסימפטומים ועוד...

במסע שלי להבנת אמנות הריפוי, כתלמיד וכמטפל, שאלתי את עצמי לא פעם מה מבין כל העקרונות הללו הינו העיקרון החשוב והנעלה ביותר. לכאורה זו שאלה חסרת טעם שכן מה הצורך בהמלכת עקרון אחד על פני השני? ומה הטעם בהקפדה על כלל אחד בזמן שלא מוקפד הכלל השני? אולם העיסוק בשאלה הזו סייע לי לחקור ולהבין את אופן פעולתו של הכוח השומר על החיים, מהם הדברים הפוגעים בבריאות וגורמים למחלה, איך מסלקים אותם ומשיבים את האדם לבריאות בכל הרמות.

במאמר הזה אני מעוניין להבליט את העיקרון, שבעבורי בו חבוי כל התום והיופי באמנות הריפוי ובעבודה עם בני האדם והוא: עקרון האינדיבידואליות. האנמן, לצד היותו חוקר, איש מדע, יוצר כללים ואבחנות, לא שכח לרגע שיש בכל בן אנוש מאפיינים שונים ומיוחדים. ואכן, במסע שלנו להבנת עולמם של המטופלים מתגלה לנו פעם אחר פעם שבכל אדם יש את ה: פרטי, אישי, עצמי, יחיד ומיוחד, שונה ומשונה.

"דע לך שכל רועה ורועה, יש לו ניגון מיוחד משלו"

דע לך שכל עשב ועשב יש לו שירה מיוחדת משלו

ומשירת העשבים נעשה ניגון של רועה

(מתוך "שירת העשבים", רבי נחמן מברסלב)

כבר בסעיף השלישי באורגנון, האנמן כותב שעל המטפל לתפוס בבהירות את מה שנדרש לרפא במחלה האינדיבידואלית, כמו גם להבין מה המיוחד בכל תרופה (הרמדי) ההומיאופתית. כלומר שעולם המחלות, המבטא עצמו בסימפטומים שונים ברמה הפיזית והרוחנית, הנם למעשה אינדיבידואלים לכל חולה וחולה. אין מחלה הדומה לרעותה. אין אדם אחד המכיל את אותם סימפטומים בדיוק כמו רעהו, ולכן

לכל אחד מהם נדרשת רמדי הומיאופתית שונה. על ההומיאופת להתאים לכל תמונת מחלה אינדיבידואלית את תמונת הרמדי המתאימה לה.

בסעיף 119 באורגנון, האנמן כותב: כשם שברור כי כל זן של צמח שונה בצורתו החיצונית, בדרך חייו ובגדילתו, בטעמו ובריחו, מכל צמח אחר. כמו שכל מינרל וכל מלח שונים מאחרים בחיצוניותם, בהרכב הכימי שלהם ובתכונות הפיזיקאליות שלהם, כך הם שונים זה מזה בתכונות גורמי המחלה שלהם, ובסגולות הריפוי שלהם. כל אחד מהחומרים הללו יוצר שינויים בבריאותם של בני האדם בדרך מיוחדת, שונה ועם זאת מוחלטת (שאיננה מאפשרת בלבול).

בואו ניקח לדוגמא שני אנשים המתארים תופעה של כעסנות ורתחנות. האחד יתאר את התופעה באופן הבא: "כשאני כועס, ממש כועס.... אני יכול לקחת כל חפץ שיהיה על השולחן ולהטיח אותו על הרצפה, כשאני כועס אני שובר ומנתץ כל מה שעומד בדרכי, אני לא עושה את זה על מנת לפגוע במי שעומד לידי, אבל בדך הזו אני פורק את הכעס שלי, ואז אני מיד נרגע..." לעומתו השני יגיד: "כשאני כועס, ממש כועס...אני מתחיל לדבר בשצף קצף, טסות לי ממש המילים מהפה, אני מרגיש שאני יכול להגיד דברים ב 180 קילומטר לשעה, אשתי אומרת שלא ניתן להבין את מה שאני אומר כי המשפטים משתחררים לי מהפה במהירות מטורפת, לוקח לי חצי יום כדי להירגע מהעצבים שלי ולחזור לדבר לאט...."

כשאנו נמצאים במצב של הקשבה והתבוננות שקטה ניתן לראות שמאחורי התופעות של כעסנות ועצבנות מסתתרת תמונת סימפטומים שונה ומיוחדת לכל אחד מהם.

כשהמטופל היושב מולי מנסה לתאר לי איך חוויה כלשהי השפיעה עליו, והוא מחפש בתוך עצמו את המילים המתאימות ביותר לתאר לי את התחושות וההרגשות שלו, אלו בדיוק השניות להן אני מחכה... כי אני יודע שממש בעוד רגע יצא החוצה תיאור יחיד ומיוחד שיתאר לי את החוויה הפרטית והאישית של האדם העומד מולי. התיאור המיוחד שיוצא החוצה מסייע לי להבין את תמונת עולמו של המטופל.

ברגעים האלו, שהמטופל מחפש את המילים שימחישו את החוויה שלו, אני יושב בשקט, נותן למטופל שלי מרחב בטוח, לא שיפוטי ולא ביקורתי, מקום שלא מתערבים בו ומפריעים לו.... רק ממתנינים למים היקרים והנסתרים, שעולים ומבעבעים מעומק נשמתו, וחושפים לאור השמש את התחושה וההרגשה המיוחדים רק לו.

לא פעם, במהלך חוויית ההתבוננות וההקשבה, התגנבה לתוכי... **ההפתעה**. זו תחושה נהדרת להרגיש מופתע מתיאור חוויותיו, כאביו ועולמו של המטופל, כי זה אומר שלא ציפיתי לתשובה ספציפית, לא הערכתי שיאמר משהו קונקרטי, רק הייתי צופה בלתי משוחד שביקש לקבל ולשמוע כל מה שיעלה, כל תיאור, כל מילה וכל דרך שבה חווה המטופל את המציאות שלו.

"בנסיעה על אופנוע רואה אתה דברים בצורה שונה לגמרי משניתן לראותם בכל דרך אחרת. כשאתה במכונית, מצוי אתה כל הזמן בתוך תא, ומאחר שאתה מורגל בכך, אינך תופס שמה שרואה אתה מבעד לשמשה אינו אלא עוד ממראותיה של הטלוויזיה. אתה צופה פסיבי, בעוד הכל נע מולך בחדגוניות, כשהוא נתון במסגרת. בנסיעה על אופנוע נעלמת המסגרת. אתה נמצא במגע הדוק עם הכל. אתה ב-ת-ו-ך המתרחש, ולא עוד צופה בו בלבד; ותחושת הנוכחות היא מהממת...."

(מתוך הספר "זן ואמנות אחזקת האופנוע", רוברט מ. פירסיג)

היכולת של המטפל להימצא במקום שמאפשר למטופל להוציא החוצה את החוויות האינדיבידואליות שלו, היא יכולת נרכשת. לאחר שלומדים ומתאמנים להיות נוכחים, במקום של קשב והתבוננות לא משוחדת, מתבארת משמעות הביטוי: כלי. המטפל משמש כלי שבאמצעותו יכול המטופל לבטא חוויות ייחודיות ומיוחדות רק לו. לאחר שהתבהרה תמונת החיים של המטופל, בדיוק כפי שהוא חווה אותה, ניגש העוסק באמנות הריפוי להתאמת הרמדי ההומיאופתית המיוחדת למקרה הזה.

**חיי אולי אינם דבר מיוחד,
אך לא חיו אותם לפני.**

(מתוך השיר Brief Bus Stop של אני דיפרנקו)

תומר הראל.